

Eleki Krónika 1999. február

Új házi orvos Eleken

A képviselő-testület 1999. február 1-jei ülésén a megüresedett házi orvosi állásra érkezett jelentkezést elfogadta és a körzetbe dr. Zentay Tibort vállalkozó házi orvosként kinevezte. E mellett tárgyalta a képviselő-testület az 1999. évi költségvetési rendeletről, elfogadta az 1999. évi I. félévi munkatervét és döntött egyéb kérdésekben is.

Mint az az olvasók előtt ismert, dr. Kurucz Béla házi orvos betegsége miatt megüresedett állást mindaddig nem sikerült betölteni és az ellátást a körzetben helyettesítő orvosokkal oldotta meg eddig az önkormányzat. A megüresedett házi orvosi körzetbe ez év elején jelentkezett dr. Zentay Tibor belgyógyász házi orvostan szakorvos, aki 1999. április 1-jétől vállalja a körzet területi ellátási kötelezettséggel történő ellátását vállalkozóként. A képviselő-testület a jelentkezést elfogadta és dr. Zentay Tibort 1999. április 1-jétől a megüresedett körzet vállalkozójaként kinevezte és megbízta a polgármestert, hogy a házi orvossal megbízási szerződést kössön. Második napirendként tárgyalta a képviselő-testület az 1999. évi költségvetési rendelet megalkotását. Az előterjesztett rendeletervezetet a Pénzügyi Bizottság kibővített ülésén megtárgyalta és a képviselő-testület ülésére több -a rendeletervezet érintő - javaslattal élt. A képviselő-testület úgy döntött, hogy a rendeletervezetet jelenlegi ülésén nem fogadja el, azt első olvasatnak tekinti és a Pénzügyi Bizottság javaslatainak figyelembe vételével kérte a rendeletervezet átdolgozását, amelyet az 1999. február 22-ére tervezett rendkívüli ülésén kíván ismételt tárgyalni. Ezután került sor a testület 1999. I. félévre szóló munkatervének elfogadására. A testület napirendjére vette többek között a Szociális rendelet, a Gyermekvédelemről szóló rendelet, az Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló rendelet felülvizsgálatát, a Közművelődésről szóló rendelet megalkotását, beszámolót hallgat meg Elek Város közrendjének és közbiztonságának helyzetéről, megalkotja az 1999. évi költségvetési rendeletét és az 1998. évi zárszámadásról szóló rendeletet. A képviselő-testület további 5 éves időtartamra szerződést kötött Csuvarszki Andrásné vállalkozóval a főtéri autóbuszváró büféjének üzemeltetésére. Egyetértett továbbá a képviselő-testület azzal, hogy 1999. október 23-án kerüljön felavatásra a Busa László tanár úr által elkészítendő kopjafa. A képviselő-testület tudomásul vette Nádor Mária lemondását a Városi "Reibel Mihály" Művelődési Ház és Könyvtár intézményvezetői tisztéről. Eddigi munkájáért köszönetét fejezte ki a képviselő-testület és felkérte Őt arra, hogy mindaddig lássa el az intézményvezetői tisztet, amíg vezetői állást sikerül betölteni.

II. Ulászló Eleket említő okleveléről

A Krónika előző számában olvasóink megismerhették azt az oklevelet, melyben valószínűleg először (1232-ben) szerepel Elek neve. Most pedig be szeretnénk mutatni II. Ulászló magyar király 1495-ös keltezésű oklevelét, amelyről a rendelkezésre álló források alapján azt tudjuk mondani, hogy lakóhelyünket ebben a diplomában említik másodszer. (Az oklevél szövege a Haan-Zsilinszky-féle Békés megyei oklevéltárban jelent meg 1877-ben, latinból fordította: dr. Lotz Antal.)

A csanádi káptalan jelentése valójában két oklevél, mert tartalmazza II. Ulászló hozzájuk írt levelét is. (A király kéri a vizsgálat eredményét a káptalantól azon hatalmaskodásról, amelyet a Czibak testvérek emberei elkövettek Corvin János varsándi és péli birtokain 1495-ben.)

Az írásos emlék azért is érdekes, mert igen sok nevet tartalmaz, pl. 35 jobbágyét is. Felvetődhet a kérdés, valódi nevekről van-e szó. Az itt szereplők biztosan nem éltek már sem 1567- sem 1579-ben, de a családnevek azért igen. Megnéztük a török adóösszeírásokban ezt a két évet, hátha találkozunk ilyen nevű adózókkal Eleken, Pélen és Varsádon, de nem találtunk ilyeneket. Ha "csak" ez alapján próbáljuk eldönteni az oklevélben leírtak hitelességét, akkor megállapíthatjuk, valami nincs rendben ezzel a névanyaggal...

Az is elgondolkodtató, hogy II. Ulászló mennyire aggódik Mátyás király törvénytelen fiának, Corvin Jánosnak (1473-1504) a birtokáért. (Corvin János II. Ulászló komoly ellenfele volt, később kibékültek.)

Röviden szóljunk a Czibak családról is. Nagy Iván 1858-ban megjelent nagy munkájának 3. kötetében azt írja, hogy a liguriai Cibo (ma Olaszország) nemzetségből származnak. (A család Magyarországon Bihar

vármegyében telepedett le. Az előkelő családból a XVI. században találunk temesvári főispánt is.)
Meglepő a káptalan rövid válasza is: "... bizonyossággal állítva az igazságot, hogy amit Fölséged levele tartalmazott, egészen végig csakugyan úgy is történt meg." Nem tudni mi van e mögött...
Mindezek ellenére milyen időszakról szól ez az oklevél 504 év távlatából? Valószínűsíthető, hogy a környékünk döntően magyarok által lakott terület volt a XV. század végén. (Még egy hamisított oklevélre se mertek volna más aránynak megfelelő névanyagot feltüntetni.) Bizonyára nagyobb erdőség lehetett Pél (ma Románia) mellett, mára ebből szinte semmi sem maradt.
Mátyás király 1490-es halála után az ország hanyatlani kezdett. Ezt a folyamatot II. Ulászló sem tudta megakadályozni, az ő fia II. Lajosként (1516-26) halt meg Mohácsnál. Ennek a hanyatló félben lévő ország kisebb-nagyobb belső problémáiba enged betekintést a most vizsgált oklevél.
Ha Varsádnál (Gyulavarsánd) átlépjük a jelenlegi magyar-román határt emlékezzünk ezekre a dolgokra is.

Rapajkó Tibor

Újévtől szilveszterig Februári jeles napok

Február hónapja bővelkedik jeles napokban. Közös bennük, hogy mind kapcsolatos időjárásjóslassal. Ez pedig nem véletlen, mert ebben a hónapban már mindenki a tavasz után vágyakozik. Így van ez mindjárt február 2-án. Gyertyaszentelőkor sztárszerep jut a medvének is. A népi időjárásjósolás szerint ezen a napon ha süt a nap, a barlangjából előbújó medve megijed az árnyékától, és még negyven napra visszabújik. Mondogatták a régi öregek: "Ha fénylik gyertyaszentelő, az ízikedet vedd elő!" (Az ízik takarmánytöredék, mely fűtésre alkalmas.)

Gyertyaszentelő Boldogasszony napja, február 2.

A katolikus hívők ekkor gyertyát szentelnek, amely egyike a legrégebbi szentelményeknek, és Jézus Krisztust jelképezi. A bölcsőtől a koporsóig elkísérte az embert. Keresztelésig az újszülött mellett világított, hogy a "pogánykát" ki ne cseréljék a gonosz, rossz szellemek. Amikor a fiatal anya először ment a templomba az úgynevezett "egyházkelőre", szintén szentelt gyertyát vitt magával. Gyertya égett a súlyos beteg, a haldokló, a halottal mellett is. Mindenszentek napján, halottak napján vagy más ünnepen, húsvétkor, karácsonykor is meggyújtották. Égzengés, villámlás, jégeső elhárítására ugyancsak szentelt gyertyát gyújtottak. A Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe, Szűz Mária megtisztulását ünnepli a katolikus egyház. Balázs napja, február 3.

Szent Balázs 284-305 között Kis-Ázsia püspöke volt. Legendája szerint megmentett egy fiút a fulladástól, aki halszállkát nyelt. Szent Balázs mártírhalála előtt azt a kegyelmet kérte, hogy aki torokfájásban szenved és hozzá fordul, meggyógyulhasson. Így alakult ki a balázsáldás a katolikus templomokban, amikor a pap a gyermek álla alá két gyertyát tesz keresztbe, és imát mond.

A Dunántúlon, az Ipoly és a Nyitra környéki falvakban, a Csallóközben is szokás volt a balázsjárás, mely valószínűleg középkori diákszokás maradványa. Maskarába öltözött gyermekcsoportok jártak házról házra. Egyikük püspöknek öltözött, a fején papírsüveget viselt, a többiek papírcsákó volt, az oldalukon fakard. Nyársat is vittek magukkal, hogy a háziak arra tűzhessék fel a szalonnát, kolbászt. a balázsjárás - akárcsak a március 12-ei gergelyjárás - a soványpénzü tanítók jövedelem-kiegészítésére szolgált, néhol még a díjlevelükbe is belefoglalták. A háziaktól kapott zsírt, szalonnát, babot, tojást a tanítónak vitték, aki hálából megvendégelte őket, többnyire rántottával. Régebben almát is szenteltek ezen a napon, amit később gyógyszerként használtak torokfájásra. Borszentelés is divatban volt régebben, a Balázs-bor szentelménynek számított.

Dorottya napja, február 6.

Közismert időjárás regula fűződik hozzá. "Ha Dorottya szorítja, Julianna tágitja." Vagyis ha Dorottya-napkor fagy, akkor Julianna napjára, február 16-ára megenyhül az idő.

Bálint nap, február 14.

Az utóbbi években hazánkban is átvették az angol kultúrkörökben szokásos Bálint napi kedveskedéseket. Jó lenne, ha nem a "Valentin-nap" menne át a köztudatba, hiszen van magyar megfelelője. A szokások a párválasztással, a szerelemmel kapcsolatosak. Bálint ókeresztény vértanú volt.

Az év második hónapja - legyen bármilyen zord - a tavasz ígétét hordozza.

A legősibb időkben a római naptári év utolsó hónapja volt, ezért februárban a halállal és a termékenységgel kapcsolatos néphiedelmek, szokások uralkodtak. Ovidius a hónap nevének eredetét is leírja: a "februus" szóból származik, ezzel a névvel illettek minden olyan anyagot, amellyel tisztító szertartást végeztek. Régi

magyar neve Böjtelő hava, mivel a húsvétot megelőző böjti időszak jó része februárra esik. Még ősbibb neve Jégbontó hava, csillagászati elnevezése a Halak hava, ugyanis a Nap február második felében lép a Halak jegyébe. Meteorológiai megnevezése Télutó. Sylvester János a XVI. században Fagy hónap nevezte. A népi hagyomány tavaszközöntő-télúzó szokásai szépen simulnak a vízkeresztől hamvazószerdáig tartó farsangi időszakhoz. A böjtot megelőző vígságok idején bálokkal mulatják az időt. A farsang szó a német "Fasching" szóból származik, és elsősorban német nyelvterületen használják. Latin nyelvterületeken a karnevál szó az elterjedtebb.

Húshagyó kedd, idén február 16., de változó

A húsvétot megelőző negyven napos böjt kezdete, a vízkereszttel kezdődött farsangi időszak vége.

Hamvazó szerda, idén február 17., de változó

A katolikus templomban a pap az előző évi virágvasárnapi barka hamujával keresztet rajzol a hívek homlokára "porból vétettünk, porrá leszünk" - szavak kíséretében. A hívő emberek negyven napon át nem ettek húst, olajjal vagy vajjal készítették az ételeket. Leggyakrabban erjesztett korpából, aszalt gyümölcsökből készített leveseket fogyasztottak. Húsvét előtt negyven nappal, hamvazószerdával kezdődik a nagyböjt. Az ezt közvetlenül megelőző időszak a "farsang farka", ekkor tartják a legtöbb bált. A nagyböjt előtti utolsó vasárnap farsangvasárnap, az ezt megelőző csütörtök pedig kövér vagy zabálósütörtök; az utóbbi a mindenkori húsvéthoz igazodik a naptárban. Ezen a napon jó zsíros ételeket főznek és sokat esznek, abban bízva, hogy jó lesz a termés, kövérré híznak a disznók. A legkedveltebb ételek a káposzták, a kocsonya, a fánk, a bor és a pálinka. Délvidéken az első kisütött fánkot megszáritották, porrá törték és a beteg állatok ételébe keverték gyógyszerként. A húsvéti előkészület a keleti egyházakban már hetven nappal a feltámadás előtt elkezdődik. A nagyböjt első vasárnapja már egyezik a latin naptárral.

Zsuzsanna napja, február 19.

Zsuzsanna napján a pacsirta megszólalását várják, mivel a tavasz beköszöntét jelzi. A pacsirták röptéből az időjárásra lehet következtetni: ha magasan szállnak, megkezdődhetnek a tavaszi munkák. Az alacsonyan repülő pacsirta viszont hideget jelez. Ez a nap kiválóan alkalmas az érvágásra is.

Üszögös Szent Péter ünnepe, február 22.

Időjóslo nap. Ha hideg van, még negyven napig tart a tél. Ez a nap a gazdasági életben nem hoz szerencsét; ezért nem ültetnek tyúkot, az asszonyok nem nyúlnak lisztbe, nem szántanak, nem vetnek.

Mátyás napja, február 24.

Talán a legismertebb tavaszi időjóslo nap Mátyás. A népi regula szerint "ha Mátyás jeget talál, akkor töri, ha nem talál, akkor csinál". A Mátyás-napi hideg jó termést, a szél kevés tojást ígér. A Mátyáskor kikelő kislibát veszekedősnek tartják. A halászok bármilyen halat fognak, "Mátyás csukája" névvel emlegetik, és hitük szerint szerencsét hoz az egész évre.

Topa Sándorné

Elek Város Önkormányzata képviselő-testület 20/1998. (XII. 14) KT. sz. rendelete a mezei őrszolgálat megalakításáról és fenntartásáról.

Az 1997. évi CLIX törvény 16. §. és 19.§-ának felhatalmazása alapján a mezei őrszolgálat megalakításáról és fenntartásáról a képviselő-testület a következő rendeletet alkotja:

1.§

(1) A képviselő-testület Elek Város közigazgatási területéhez tartozó külterületi, aranykorona értékkel rendelkező ingatlan - ide nem értve a halastavat, védett természetvédelmi területet és értéket - őrzéséről az 1997. évi CLIX. törvény 16-24. §-aiban szabályozott mezei őrszolgálat létesítésével gondoskodik.

(2) A mezei őrszolgálat a termőföldek őrzését, valamint a termőföldön lévő, illetve ahhoz tartozó termények és termékek, felszerelések, eszközök, haszonállatok, továbbá mezőgazdasági építmények földmérési jelek vagyonvédelmét látja el.

(3) A külterületi termőföldek őrzését 1999. január 1-jétől kezdődően 3 fő mezőőrrel látja el.

2.§.

(1) A mezei őrszolgálat megalakítási, fenntartási és működési költségeinek fedezetére a képviselő-testület mezőőri járulékot (a továbbiakban járulék) állapít meg.

(2) A mezőőri járulék megfizetésére az a földhasználó, - ha ez ismeretlen a föld tulajdonosa - kötelezett akinek a járulék fizetési év január 1 napján a használatában, illetve tulajdonában állott a termőföld.

3.§

(1) A járulék éves mértéke az 1.§ (1) bek. szerinti termőföld után 1999. évben 20,- Ft/aranykorona/év, de minimum 300,- Ft.

4.§.

A járulék megfizetésére kötelezett

(1) A járulék fizetésére kötelezett a járulékot félévenként két egyenlő részletben az adóévhez igazodóan, március 15-ig, illetve szeptember 15-ig fizetheti meg pótlékmentesen az önkormányzat e célra nyitott számlájára.

(2) A járulék adók módjára behajtható köztartozás, a járulék beszedésére, behajtására, nyilvántartására az adózás rendjéről szóló 1990. évi CXI. törvény vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

5.§.

(1) A járulék fizetésére kötelezett köteles első ízben 1999. február 15-ig bevallást adni a tulajdonában lévő, illetőleg általa használt termőföldről az önkormányzati adóhatóság által biztosított bevallási nyomtatványon.

(2) A használatában, illetőleg a tulajdonlásban bekövetkezett változást az érintettek kötelesek az adókötelezettség keletkezésétől számított 15 napon belül jelenteni az önkormányzat adóhatóságához.

6.§

(1) A mezei őrszolgálat működésének részletes szabályait a rendőrséggel, polgárőrséggel, illetve más szervekkel való együttműködés formáit az őrszolgálat szervezeti és működési szabályzatában kell rögzíteni.

(2) Jelen rendeletben szabályozottakon túlmenően a mezei őrszolgálat működésére az 1997. évi CLIX. tv., a 29/1998. (IV. 30.) FM. rendelet és a 30/1998 (IV. 30.) FM-PM. együttes rendelet vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

7.§

Jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Elek, 1998. december 7.

Postásszerepben, színjátszás nélkül

Amikor gondolatban elterveztem, hogy Hegedűs Mártonról a kisdombegyházi, de Eleken szolgáló postásról arcélszerű írást készítek, természetesen feltérképeztem a támpontokat, közülük egy érdekesnek és megdönthetetlennek bizonyult: a levél és egyéb postai küldemények kikézésítése során minden bizonnyal több kilométert "jegyezhet" a kerékpár is. Nos a távolság függvényében felmerülhet a kérdés, az évek során hányszor kerülhet meg a Föld. Aztán, amikor elbeszélgettem Mártonnal az előbbi variációnál sokkal színesebb, érdekesebb pálya körvonalazódott fel előttem.

- A Pest megyei Solymáron születtem, az általános iskola után dísznövénykertész, illetve karbantartói képzést szereztem. Az első munkahelyem a budapesti II. kerülethez kötött, egy bölcsődében, mint karbantartó dolgoztam. Természetemmel ellentétben viszont monoton feladatokat láttam el. Gondolatban változatosabb, az emberekkel kapcsolatos szakma iránt kutattam, végül is egy véletlenszerűség billentett ki addigi állapotomból. Az egyik szabadnapomon elindultam, hogy a véletlenre hagyatkozva munkát találjak. Sétám során a 114-es, Krisztina nagyposta impozáns épületéhez értem. A gyönyörű építmény megragadott, a választásomnál ez döntött. Az igazgatóságnál érdeklődtem, a főosztályvezető biztatott, egyesített kézbesítőként alkalmazhatnak. Váltottam. A munka mellett esti tagozaton ismerkedtem a szakmával. A munkám során érdekes, népszerű emberekkel ismerkedtem meg, mint Géczi Dorottya színművésznővel, Torgyán József mostani földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel, Körmendi Vilmos zeneszerzővel. A színművésznővel különösen sokat beszélgettünk színészetről, humán dolgokról, és sokat segített abban, hogy a színészi hajlamomat kamatoztassam. Több alkalommal a különféle TV-s műsorokban is felléptem, mint például a Friderikusz Sándor show-műsorában, vagy a TV3-ban, egy kulturális könyvajánló programban. Emellett a Postamagazin címlapjára is felkerültem. Most felmerülhet a kérdés, hogy miért nem mentem színészi pályára? Nos azért, mert a keresztyény neveltetésem és beállítottságom ezt nem tette volna lehetővé, hiszen a szerepek között nem lehet válogatni, a két pólus sehogyan sem egyeztethető. Egyébként három évet dolgoztam a 114-es nagypostán.

'95-ben megnősültem, lakást kellett keresni, a postáskodást megszakítva egy vállalkozónál helyezkedtem el. Így megoldódott a lakásproblémánk, a munkához ugyanis szolgálati lakás járt. Amikor az első gyermekünk megszületett szűkösön voltunk, Ekkor egy kisdombegyházi ismerősünk felajánlotta a házat, élünk a lehetőséggel. A későbbiekben sikerült saját házat vásárolnunk. Abban az időben munkanélküli voltam, Gyulán, a postán érdeklődtem. Németh Mária hivatalvezető készséges volt, egy eleki állást ajánlott. A lakóhelyemtől a munkahely 50 kilométerre van, ez sok megpróbáltatással jár. Munkanapon fél 4-kor kelek,

kerékpárral vagy egyszerűen gyalog bemegyek Dombegyházára és a 4.20-as buszjáratral eljövök Elekre, majd munka végeztével délután 4 és 6 óra között érek haza. Ennek a családom látja a kárát. Még nem is említettem, hogy családom negyedik tagja is megszületett. Egyébként jól érzem magam Eleken, most igyekszem a városhoz közelebb szolgálati lakást találni, ebben a munkatársaim is segítségemre vannak. Amikor egy kis szusszanásnyi időm van, szívesen hallgatok zenét, elsősorban klasszikusokat és instrumentális filmzenét - mondta egyebek mellett Hegedűs Márton.

B.N.

A csanádi káptalan jelentése azon hatalmaskodásról, melyet a Czibak testvérek emberei Corvin János varsándi és péli birtokain elkövettek 1495-ben

Fölséges Ulászlónak, Magyarország és Csehország stb. fejedelmének és urának, természetesen legkegyelmesebb király urának a Csanádi Egyház Káptalanja (küldi) ájtatos imáinak könyörgését, örök hűséggel.

Fölségtek emlékszik, hogy egy parancsoló hangú, nyomozásra szólító megbízólevelet kaptunk, - legmélyebb tisztelettel (fogadtuk).

Szövege a következő: "Ulászló, Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya, híveinek, a Csanádi Káptalannak, üdvözlötünket és kegyelmünket!

Méltóságos Corvin János, Opava és Lipót hercege, és országainknak, Dalmáciának, Horvát - és Szlavón-országoknak bánja, előadta nekünk, hogyan történt nemrégben (t.i. a következő eset) gyerusi Czibak Ferenc és Jánossal.

A Fehér-Körös folyón egy hidat, vagy gázlót kezdtek építeni, amely a Zaránd-vármegyéhez tartozó Varsány felé tekint. Ott egyébként semmi más híd vagy gázló még sohasem volt.

E hídon, vagy töltésen átjött: Csonka Tamás, Balogh Bálint, Szij István, Bodó Gergely, Szijjártó Ferenc, Vasda Márton, Csirke Ambrus, ennek Mihály és Imre fiai, Herpay Péter, Mariáni Lukács, Danics Antal, Héjja Balázs, Varga Mátyás, Csirke Péter, Nagy Mihály, Sagay Tamás, Bertalan és Benedek, Jegya Albert, Kun István, Nagy László, Bíró Benedek, Sági - Balog László, - úgyszintén Seres Benedek, Szij Mihály, Balog László és Kelemen, Igaz Gergely, Thadi Bertalan, Vajda Kelemen, Miskey Mihály, Kambó Bertold, Sefke Sebestyén, Fekete Barnabás gazdák.

Mindezek - tudniillik előbb említett Ferenc és János, előbb nevezett és Eleken birtokos, alkalmazott jobbágyaikkal, megnevezett Pél falu erdeinek nagy részét kivágták, törvénytelenül elvitték, és az elvitt holmit nem hozták vissza, mind a jelen napig. Hatalmaskodásukkal nevezett panaszosnak vagyonát megosztották, nagy szégyent és kárt okoztak.

Minderről határozott előírással parancsoljuk hűséges szolgálatotoknak, hogy közületek jelöljenek ki szavahihető embert tanúnak, kinek jelenlétében Elvéti Szécsy György vagy vászoni Csiga János, vagy a szintén Csiga - családbeli Jakab, vagy Sági Aladár, vagy Miskei Márton litterátus, vagy Iván János, vagy Csiga Lőrinc, esetleg Varsányi Veres Péter, vagy Soklói Korom Jakab, vagy ha mindegyik elérhetetlen volna, azon emberünk, akire hárul a sértett igazság (helyreállítása) - az igazságot bizonyossággal tudakolják ki. Ezt majd királyi személynökömnek hűségesen írjátok meg.

Kelt Budán, virágvasárnap előtti első szombaton, az Úr 1495. évében."

Mi tehát, Fölségteknek mindig engedelmeskedni kívánva, Gyulavarsándi Csiga Jánossal, akit Fölségtek többek között névszerint is megjelölt, tiszteletreméltó Albert, torontáli főesperest, kanonoktársunkat társul adtuk az előírt vizsgálat megtevésére.

Mint hitelesszavú embert, küldhettük őt tanuskodni. Ők hozzánk visszatérve, egybehangzóan jelentették, hogy az a bizonyos ember, Fölségednek Szent Albert püspök - vértanú ünnepének (augusztus 24.) eltelte után, s a még rákövetkező napokon, az említett Zaránd-vármegyében mindenkinek jelenlétében, akiket illetett és szabad volt, az elsoroltokról megtudtak és megtapasztaltak, bizonyossággal állítva az igazságot, hogy amit Fölséged levele tartalmazott, egészen végig csakugyan úgy is történt meg.

Fordította: dr. Lotz Antal teológiai tanár, Szeged

Közreadja: Rapajk Tibor

Sikeres pályázat

Az Idősek Napközi Otthona (Gyulai út 15.) 1999 januárjában pályázat útján 7.500.- DM-t nyert. A GWZ-nek (GESSELLSCHAFT FÜR INTERNETIONALE WIRTSCHAFTLICHE ZUSAMMENARBEIT,

Stuttgart) köszönhetően így Elekre került pénzből az idősek számára tudtak vásárolni bútorokat, TV-t, mikrohullámú sütőt, evőeszközöket és egyéb hasznos dolgokat. A pályázatot Szilbereisz Józsefné adta be még 1998 nyarán. Köszönet mindenkinek, akik ezt a szép és nemes ügyet támogatták.

Rapajkó Tibor

Ez történt

Január 18-án az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat tagjai ülést tartottak Reisz György elnökletével. Elsőként a költségvetés problémáját vitatták meg. Szó esett arról is, hogy az eleki polgármester támogatja a fűvószkenar megalakítását. Felolvasták Schneider úr (Németország) levelét, amit abból a célból írt, hogy bizonyos fenntartásait fogalmazza meg Zielbauer György tanulmányával kapcsolatban. (Az eleki németiség 1938-1948 között, ami az Eleki tanulmányokban fog megjelenni 1999 nyarán.) A levélnek megfelelően a német önkormányzat elkészítette válaszát, amelyet a napokban fognak elküldeni az érintetteknek.

Az ülés határozathozattal ért véget: a nyári svábbál augusztus 7-én lesz a sportcsarnokban, Elek újratelepítésének 275. évfordulójáról pedig augusztus 8-án fognak megemlékezni.

Február 2-án a Német Egyesület tartotta soron következő ülését Strifler József elnökletével. Először az egyesület elnöke az 1998-ban munkáról számolt be. Nagyon sok dolgról lehetne most itt írni, ezért csak néhány eseményről szólunk. Tavaly járt Eleken pl. Kerner Lőrinc. A Német Házban volt regionális ülés is. Szép számmal jártak itt vendégek Stuttgartból is. Legnagyobb sikerként az elnök azt emelte ki, hogy az önkormányzat székházába sikerült bevezetni a gázt. (Remény van a tető felújítására.) Wittmann György segítő munkáját dicséri a székház új kapujának az elkészítése. (Az egyesület tagjainak egész évi munkáját is dicséret illeti.) A beszámoló végén az elnök bejelentette, lemond, hisz csaknem 20 éve tölt be hasonló jellegű tisztséget. Mint ahogy elmondta, még Gábor Feri bácsi jelölte ki utódjának. (Az új elnökség megválasztása a közeljövő feladata lesz, és valószínűleg egy hónap múlva az új vezetőség is fel fog állni.)

Szilbereisz Józsefné nagyon részletesen számolt be az egyesület 1998. évi gazdasági helyzetéről. Utána Reisz György köszönetet mondott a beszámolóknak.

Niedermayer Ernő szólt a gáz bevezetéséről, illetve beszélt arról is, hogy pályázni lehetne egy ifjúsági centrum létrehozására az önkormányzat székházán belül.

A jelenlévők elfogadták, hogy Reisz György javaslata szerint fognak kisebb-nagyobb átalakítást végezni a székházban: bontás, ablakok kicserélése, fürdőszoba felújítása.

Utána az elnökség választásnál alakult ki parázs vita. (Voltak, akik azt hangsúlyozták, nem kell elsiettetni a kérdést.)

Szabóné Zielbauer Franciska megfogalmazása szerint "komoly nyomokat kellene hagyni" az utókorra. Elmondta, hogy nagyon jó lenne, ha a központban fel lehetne állítani Elek 1724-es újratelepítőjének, Harruckernnek a szobrát. (Ezekre a szép tervekre e későbbiekben még visszatérnek.)

Reisz György kiemelte, a 275. évfordulót a várossal közösen kell megünnepelni. Nádor Mária bejelentette, az idén február 16-án lesz farsangi felvonulás, május 29-én pedig megyei német napot tartanak Eleken.

Reméljük, a Krónika következő számában már be tudunk számolni a Német Egyesületen belüli választás eredményéről.

Rapajkó Tibor

Egy kiegészítés Gyuláról

Eleken 1998. március 13-án az 1848-49-es magyar forradalom és szabadságharc 150. évfordulóján ünnepi megyegyűlést tartottak, de ugyanekkor megemlékeztek Csonka-Arad vármegye (1920-23) megszűnésének 75. évfordulójáról is. (Az eseményről megjelent írás címe "A csonka Arad vármegyére is emlékezve". In. Honismeret Bp. 1998/4). Az emléktábla-avatáskor elhangzott Salacz Gyula neve is, aki egyidőben a csonka megye főispánja is volt.

Góg Imre, gyulai helytörténész egy rövid írására hívta fel a figyelmünket, mely a Salacz családról szól (az egykori aradi polgármesterről), ami a Gyulai Hírlapban jelent meg 1991. november 22-én. Ebből vettük át a következő adatokat:

Salacz Gyula 1832. január 31-én született Magyar-Gyulán. Apja: Salacz Lajos a gyulai Wenckheim

uradalom ügyvédje volt, anyja Véber Terézia. Elemi iskolába Gyulán járt. Magántanulóként végezte gimnáziumi tanulmányait (I., II. osztály) Gyulán, a III. IV. osztályt pedig Aradon. A szabadságharcban csaknem gyermekként vett részt.

Jogi tanulmányait Nagyváradon, Pesten és Bécsben végezte. 1872 és 1875 között Arad szabad királyi város iivzti főügyésze volt. 1875-től 1900-ig Arad polgármestereként tevékenykedett. Ez idő alatt sokat fejlődött a megyeszékhely. Királyi tanácsosi címet is kapott. 1893. szeptember 30-án "Endrődi" előnévvel magyar nemességet nyert. 1901-től 1906-ig Arad országgyűlési képviselőjeként is tevékenykedett.

Felesége: Salacz Gyuláné, született Keller Ilona, aki fiatalon halt meg. A házasságukból négy gyermek született: Gyula, Iván, Erzsébet és Ilona. ifj. Salacz Gyula a közeli Eleken a járási közigazgatásban dolgozott (ő a későbbi főispán is). Salacz Gyula élete végén Világoson telepedett le, itt halt meg 1915. július 17-én. Aradon a felsőtemetői családi sírkertben helyezték örök nyugalomra.

Halála után Aradon az egyik Maros menti park róla kapta a nevét, sőt a belvárosban még utcát is neveztek el emlékére, sajnos később több magyar emlékkel együtt ezeket is megváltoztatták.

R.T.

Vissza a gyökerekhez

A városban a '46-os kitelepítésig az őslakosság döntő többségét a németek adták, ezért is fontos, hogy a fiatalabb nemzedék elsajátítsa ősei nyelvét, no meg azért, mert ma már egy idegen nyelv ismerete elengedhetetlen követelmény az érvényesüléshez. Miután közismert tény, hogy az igazi siker reményében egy idegen nyelv elsajátítását a gyermekkorban kell elkezdni, olyan helyre látogattunk el, ahol ezt az elvet a gyakorlatban is alkalmazzák. Az eleki óvodák igazgatónője, Singer Éva tájékoztatta erről az Eleki Krónikát.

- Intézményünkben a '60-as évek elejére tehető a német nemzetiségi nyelvre való nevelés. Nevelés és nem oktatás, mert itt nálunk a gyermekek a kommunikáció alapfogalmait ismerhetik meg, oktatást pedig majd az általános iskolában kapnak. A polgármesteri hivatalnak köszönhetően a város négy óvodája közül kettőben történik ilyen jellegű nevelés. Jelenleg három csoportunk van, egy-egy csoportban pedig 23 gyermek. A kicsinyek nevelését három középfokú nyelvvizsgálóval rendelkező óvónő - Alb Györgyné, Abonyi Mónika és Frankóné Szabó Brigitta - látja el. Közülük ketten a soproni Benedek Elek Pedagógiai Főiskola hallgatói, miután köztudott, hogy 2000-től csak ilyen szakképesítéssel látható el ez a munkakör.

Csoportjainkban minden nap hozzávetőlegesen fele-fele arányban folyik német, illetve magyar nyelven a nevelés. Az énekek, mondókák elsajátítása érdekében segítő eszközökre is szükség van, erre viszont kevés a támogatás, így a kollégák készítik el ezeket.

Azután a megtanultakról az egyes ünnepek - mikulás, karácsony -, illetve az évzáró alkalmával adnak bizonyosságot a gyermekek. A helyi kábel TV kezdeményezésére a jövőben ovis műsorok lesznek láthatók, ennek keretében a német kisebbségi nyelvet tanuló gyermekek előmeneteléről is meggyőződhetnek a nézők - mondta egyebek mellett Singer Éva.

B.N.

Anyu elment...

özv. Recski Józsefné, született Antali Erzsébet meghalt életének 76. évében. Mi, kollegái, csak "Anyu"-nak hívtuk, mert ha négy gyermekének valamelyike munkaidő alatt mondani akart neki valamit, csak elkiáltotta magát az udvarukban: "Anyu!". A művelődési ház bármelyik helyiségében is tette a dolgát a "virág-kicsi-asszony", meghallotta, s már futott is a szemben lévő házba gyermekeihez: "Jaj, csak nincs tán valami baj otthon?". Soha, senki, egyik főnöke sem szólt ezért rosszállóan. Tudtuk, hogy ha kell - vagy csak mert nem tudott jól aludni - akár hajnali 4-5 órakor már ott találtuk a művelődési házban, s takarított. Fürgén, de mindenre odafigyelve, alaposan tisztán, ügyesen. S mindig mélyen elgondolkodva. Ki tudja, mi járhatott a fejében? Napközben a gyermekeire mosott, főzött, takarított vagy a jószágait látta el. És késő este, éjszaka vagy akár hajnalban is szinte biztosan ő zárta be az intézményt. Legjobban szerettem és tiszteltem benne végtelen megbízhatóságát, becsületességét, nyitottságát. Nyugodt szívvel lehetett bármit rábízni, az egész intézményt, de még talán a lelkünket is.

Eleken szinte mindenki ismerte és szinte mindenki tisztelte, szerette. Bizony, kevesen mondhatjuk el magunkról... Soha nem csatlakoztunk benne. Ezért is történhetett, hogy jóval nyugdíjazása után is örömmel vettük, hogy ha rövidebb munkaidőben is ugyan, de vállalt még munkát az intézményben. A legbiztosabb

pont volt ő, egy miheztartás egy etalon. Mindent, mindent tudott a munkahelyéről, szerette, őrizte azt teljes odaadással.

A kor előrehaladtával azonban egészsége megromlott, gyermekei sem engedték már szívesen dolgozni, így végleg otthon maradt. Féltettük, főleg a magánytól. Párját, - Recski József seprűkötőt - már évtizedekkel ezelőtt elvesztette, négy gyermekét egyedül nevelte fel, taníttatta és házasította ki tisztességgel. Mindegyikük szinte naponta látogatta meg a drága Anyut, később a kis unokákkal, majd dédunokákkal együtt. Nem is emiatt érezte ő magát magányosnak, dehogyis! Hanem nagyon sokáig hiányzott a művelődési házi nyüzsgés, a sok ember, akik mindenkor szíves szóval üdvözölték, a kollegák, a kiscsoportok.

Végleges visszavonulásával nagy űrt hagyott maga után. Halálával egy nagyszerű embert, becsületes, jó kollegát, családjá egy édesanyát, nagymamát, dédmamát veszített el.

Legyen könnyű a föld, amely betakarja! Nyugodjon békében! Emlékét szívünkben megőrizzük.

Topa Sándorné

Az élet olajozottsága

Lehet-e Amerikáról úgy és olyanokat írni, hogy a tapasztalatok ne ütközzenek, és ne ismételjük önmagunkat. Lépten-nyomon bebizonyosodik: lehet. És kell is róla írni, mert bár egyazon földgolyón élünk valamennyien, mégis minőségbeli különbséggel éljük le életünket. Amikor az eleki Erdélyi Béláné, aki ismeretsége révén viszonylag hosszabb időt töltött Chicagóban, elmesélte saját tapasztalatait, egy szólás torz változata fogalmazódott meg bennem: Amerikát látni és élni!

- Akkor kérdezzen - bízott alanyom, amikor leültünk a cikk megírásához.

- Nincs különleges kérdésem, hiszen minden emberben más és más dolog kristályosodik ki, de tény és való, az egyént hivatásbeli küldetése erősen befolyásolja, hogy végül is az Új-Világról mi marad meg emlékezetében. Az olvasót elsősorban az Ön személyes élménye érdekli.

- Chicágóba való érkezésemet követően arra figyeltem fel elsősorban, hogy milyen sok nemzetbeli, fajtabeli ember mennyire harmonikus közösséget alkot. Az emberek kedvessége azonnal szembetűnik, az angol nyelvet ugyan kevésbé ismerem, de kézzel való mutogatással is megértettem magam. Az áruházakban nincs tolakodás, az előzékenység, kedvesség elve dominál. Chicagóban, mint a többi amerikai nagyvárosban a különböző nemzetek külön negyedekben élnek, szórakoznak. Azt hiszem nem mondok újat azzal, hogy az amerikaiak jó anyagi körülmények között élnek, sem azzal, hogy azért a jólétért keményen meg is dolgoznak. A munkafegyelem magas fokon van, a szusszanásnyi idő 5-10 percig tart, a munkások egy üdítőn kívül mást nem fogyasztanak el. A klasszikus, európa felfogás szerinti szegény embert egyszerűen nem lehet látni.

Voltam egy üzletben, amelyben szinte a természet elevenedett meg, a helyiségben fák, növények, kis barlang, vízesés volt, az embernek olyan érzése támad, hogy nem is egy üzletben, hanem a természet lágy ölén vásárol. Egyszer egy bevásárlásom után nagy csomagokkal gyalogoltam, amikor egy fiatal autóval közeledő hölgy megállt mellettem és felajánlotta segítségét. Aztán a híres Sears 110 emeletes felhőkarcolón, mit mondjak csodálatos kép tárult elém. De voltam egy római katolikus templomban is, amelyben nem volt díszítés, a pap pedig az ajtóban állva minden hívővel kezét fogott. A temető egy nagy-nagy futballpályára hasonlít, mindenütt fűvet látni, az elhunytakra csak egy, a fejénél lévő tábla emlékeztet. A ravatalozó pedig barokk stílusú bútorokkal van berendezve. Egy érdekességről: van egy étterem, ahol 5 dollár ellenében a pultokon felsorakozó valamennyi elképzelt ételfinomság közül a belépő annyit eszik, amennyit csak el tud fogyasztani.

Az érdekességeket még hosszú-hosszú ideig lehetne sorolni, de száz szónak is egy a vége; Amerika egy végtelen gazdag, érdekes, csodálatos államközösség.

B.N.

Szavaló- és énekverseny

A közelmúltban az eleki Általános Iskola szervezésében került lebonyolításra a celdömörki Apáczai Kiadó által kezdeményezett szavaló- és énekverseny országos vetélkedőjének harmadik fordulója. A megmérettetés ihletét az 1848/49-es szabadságharc 150. évfordulója adja. Az eleki rendezvényen a házigazdák mellett Mezőberény és Kevermes általános iskolai tanulói vettek részt. A bíráló bizottság egybehangzó véleménye szerint mindkét kategóriában magas színvonalú műsorszámok hangzottak el. És most álljon itt azoknak a tanulóknak a névsora, akik a március 3-ai békéscsabai Madách utcai Általános Iskolában rendezendő megyei megmérettetésen képviselik az adott iskola színeit. Szavaltat, alsósok: Pirooska

Elemér (Elek), Korcsok Kitti (Mezőberény), Neuhauser László (Kevermes), felsősök: Gémes Nikolett (Elek), Dihel Jolán (Román Iskola, Elek). Ének kategóriában: Gulyás Andrea (Elek), Szabó Laura (Elek), Szabó Ágnes (Elek), Gonda Sára (Kevermes). A helyezettek oklevélben és könyvjutalomban részesültek. A versenyt követően a szervezők szendviccsel és üdítővel kedveskedtek a megjelenteknek, és ez előfeltétele volt a későbbi kötetlen hangú beszélgetésnek.

B.N

Egyetemes imahét

Az ökumenikus imahét a Krisztus-hívők egységét fejezi ki, az időpontja január 18-a és 25-e közé esik, ezt az időszakot Paul Wattson lelkipásztor még 1908-ban ajánlotta azért, mert ezek a napok Szent Péter és Szent Pál apostolok ünnepei közé esnek és ezért szimbolikus jelentőségük van. Az imahét arra indította a világot minden táján élő híveket, hogy együtt imádkozzanak és közösen az Egyház egységét munkálják, azzal a szándékkal, hogy higgyen a világ.

Az idei évre az imahét részére az imádságok és a bibliai olvasmányok szövegét a Malajziai Egyház Tanácsának egy munkacsoportja készítette elő. Az imahetek történetében ez az első eset, hogy az alapanyagot ázsiai Krisztus-hívők szolgáltatták. Alapigeként a Jelenések Könyve 21. fejezetéből az első 7 verset választották ki.

Az utóbbi éveknek megfelelően Eleken az imahét szervezői munkáját a református egyházközösség vállalta magára. Dr. Oláh Jenőné Kántor Eleonóra eleki református lelkésztől egyebek mellett megtudtuk, hogy a városban január 17-e és 24-e között a református egyházközösség gyülekezeti házában mindennap délután 5 órától tartották az igehirdetéseket. Igét szolgáltatott: Seres Sándor eleki görögkeleti plébános, Perlaki Pál gyulai baptista presbiter, Hegedűs István gyulavári református lelkész, Kovács József gyulai római katolikus plébános, Lengyel Antal római katolikus eleki plébános, Szlovák Tibor gyulai baptista lelkész, Tóth Márta gyulai református kórházi lelkész.

B.N.

Így is lehet, sőt...

Hát igen, elérkezett: a félévi bizonyítvány osztásának napja. Sejthető, hogy nem minden tanuló örül ennek a napnak, sőt, kellemetlenségekkel is számolniuk kellett a gyengébb osztályzatok miatt. Ezúttal viszont eltekintünk a szomorúság további ecsetelésétől, ezért hálásabb területre evezünk, igen, a szorgalmas, jó tanulók között tallózzunk. Zsidó Ferencet, az eleki általános iskola igazgatóhelyettesét arra kértük meg, hogy olyan tanulót ajánljon figyelmünkbe, aki a jó tanulmányi előmenetel mellett más területen - sport, zene - is becsülettel helyt áll. Az igazgatóhelyettes megemlítette, hogy az iskola több mint 500 tanulója közül hozzávetőlegesen ötven ilyen diákot tartanak számon. A választás végül is Bartalos Klára Katalin 7. b. osztályos tanulóra esett.

- A jó bizonyítvány érdekében naponta hány órát melegítéd odahaza a széket - kérdeztük.
- Hozzávetőlegesen napi egy órát tanulok intenzíven, viszont az az igazság, hogy az órán odafigyelek az előadott anyagra és részben már ekkor rögzítem a tudnivalókat.
- Mely tantárgyak állnak a legközelebb hozzád?
- A matematika mellett szeretem a technikát, a rajzot és az éneket.
- Gondoltál-e a pálya- választásra?
- Egy időben cselló-szakos tanár szerettem volna lenni, később elhessegettem ezeket a gondolatokat, viszont a tanári pálya még mindig foglalkoztat.
- Apropó, cselló, mondanál erről bővebbet?
- A gyulai Erkel Ferenc Zeneiskola ötödéves csellóhallgatója vagyok, terveim között szerepel, hogy a hatodik év elvégzése után továbbképzőre iratkozom.
- Hogyan esett a választásod a csellóra, hiszen a legtöbb fiatal a hegedűre vagy a zongorára szavaz?
- A nagybátyám csellózott, őt hallgatván szerettem meg a hangszert.
- Hol kamatoztatod ebbéli képességeidet?
- Az iskolai ünnepeken rendszeresen fellépek.
- A zenén kívül foglalkozol még valamivel?
- Iskolánk matematika- szakkörének tagja vagyok.
- Mit üzennél azoknak a tanulóknak, akik az első félévben gyengébben teljesítettek?

- Igyekezzenek az órákon komolyabban figyelni, akkor a kívánt eredmény sem marad el.
 - A szabadidőben mivel foglalkozol?
 - Szívesen olvasok, televíziót nézek és zenét hallgatok.
- Lám, így is lehet, sőt így kellene lennie.

B.N.

Az őszi idény kitűnően sikerült

E lap hasábjain az előzőekben már beszámoltunk arról, hogy Eleken egykoron kitűnően "bántak" a kaucsuklabdával, az asztaliteniszt magas fokon művelték. És arról, hogy viszonylag hosszabb szünet után a valamikori siker kovácsai ismét együtt estek alakítva beneveztek a megyei bajnokságba, ahol az előző körök sikeresnek bizonyultak. Az őszi idény időközben befejeződött, a csapat szempontjából milyen eredménnyel, kérdeztük Turóczy Andrást az egyik meghatározó játékos.

- Az együttes kitűnően szerepelt e megyei bajnokság őszi idényében. A hat győzelem mellett mindössze két döntetlenül végződő mérkőzést játszott, ezzel a békésiekkel egyetemben - akik ugyanilyen eredményt értek el -, a táblázat élmezőnyében várja a tavaszi folytatást. Az elért eredmény kitűnőnek mondható, hiszen a csapattársaimmal egyetemben a játék kedvéért, a sportág szeretetéért nevezünk be a bajnoki megmérettetésbe, de, mint a sportolóknál alapkövetelmény, az eredményesség sem másodlagos szempont. Természetesen a dobogós helyezés örömmel tölt el valamennyiünket.

- Amennyiben az eleki együttes megnyerné a bajnokságot ez feljogosítaná arra, hogy magasabb osztályba az NB III-ba lépjen? A feltételek adottak-e ebben a rangfokozatban?

- Megítélésem szerint a városban még nincsenek meg a feltételek az NB III követelményeihez, ezért az esetleges bajnoki cím elnyerése ellenére is maradnánk a megyei osztályban.

- A jövőben gondolkodva, nem volna-e célszerű kezdeményezés egy utánpótlás korosztály beindítása?

- De igen. Amennyiben a fiatalabb nemzedék részéről igény mutatkozna e valóban szép sportágra, abban az esetben az Általános Iskolában működő DSE keretein belül el lehetne indítani egy asztalitenisz szakosztályt. Az alpműködéshez szükséges feltételeket az önkormányzat biztosítani tudná.

- Az utóbbi néhány évben ilyenkor február tájékán került megrendezésre az általad fémjelzett városi nyílt asztalitenisz bajnokság. A idén lesz-e folytatása e nemes kezdeményezésnek?

- Természetesen, a megyei csapatbajnokság függvényében erre a seregszemlére márciusban kerül sor. Az érdeklődőket majd a helyi médiákon keresztül értesíteni fogjuk.

Végül, de nem utolsó sorban említjük meg a megyei csapatbajnokságban szereplő játékosok névsorát: Turóczy András, Soós István, Rotyis György és Áment Gábor.

B.N.

Nem röpködnek a sültgalambok

Az anyagi javak igazságos elosztásának elmélete most, mindössze egy lépésnyire az ezredfordulóhoz sem ölt gyakorlatot. Szegény Marxék most foroghatnak a sírjukban, a hideg szobában megfogalmazott elmélet nem szökken zöldbe, eleve kudarca ítéltett. A munka dandárja a kapitalista fellegvárban valósult meg, és hozza megérdemelt gyümölcsét. Igen, Amerikában. Bill Clinton, az elnök büszkén jeleltette be népének, az amerikai még sosem élt olyan jó anyagi körülmények között, mint manapság. És, ha tudjuk, hogy az amerikaiak sosem éltek rosszul, hát...

Az új-világot látni és megtapasztalni sokféleképpen lehet, egyik ismerősöm nézőpontja tetszett a legjobban: az amerikai munkás komolyan veszi a munkáját és jóval magasabb morális fokon áll, mint Európában, legalább is mint Közép-Kelet-Európában. Így érthető a clintoni beszéd, vagyis: Amerikában sem röpködnek a sültgalambok.

B.N.

Egy elmaradt torna kapcsán

A viszonylagosság alapelvéből kiindulva: egy-egy esemény, dolog településenként másként és másként tükröződik. Például egy elmaradt téli kispályás labdarúgótorna más dimenziót kap Budapesten, vagy mondjuk Eleken, ahol a nem sportegyesületbeliek számára az előző években jószerével ez jelentette így télvíz idején az egészséges testmozgást, tartalmas szórakozást. Az idén azonban ez a lehetőség is elmaradt,

és lehetséges, hogy ennek ellenére mégse tettünk volna említést, ha a közvetlen közelben nincs egy példaértékű seregszemle. Igen, Kétegyházáról van szó, ahol több mint tíz együttesre izmosodott a helyi bajnokság. Akkor Eleken miért nem lehet, ha nem is ekkora méretűt, de tornát szervezni? A felmerülő kérdésünk megválaszolására egy illetékest szeretnénk volna felkérni, de a városi önkormányzaton belül nem működik sportbizottság.

Gál Attila önkormányzati képviselőről viszont köztudott, hogy az előző években mint aktív labdarúgó, de úgy is mint edző, sportmunkás sokat tett a város sportéletéért. Ezért fordultunk hozzá, aki egyebek mellett elmondta, hogy manapság - különösen társadalmi munkában - végtelenül nehéz olyan embert találni, aki alkalmas volna arra, hogy a sporttal kapcsolatos ügyeket rendezze, így a tornát is megszervezze. Aki viszont ilyen körülmények között is elvállalná, az nem igazán felelne meg az elvárásoknak. Az volna a megoldás, ha a városi önkormányzat vagy a sportegyesületek alkalmaznának egy embert erre a feladatra, aki ellátná az összes sporttal kapcsolatos dolgokat és természetesen a sportolni vágyók számára különböző sportágakban seregszemléket szervezne. Mert arra '94 óta nem lehet hivatkozni, hogy nincs ilyen objektív lehetőség, hiszen a sportcsarnokot azért építették, hogy sportoljanak benne.

Természetesen, ha lesz előrelépés ebben az ügyben, arról is szívesen beszámolunk...

B.N.

Ép testben ép lélek

Tudjuk a címbéli értékrenddel mindenki tisztában van, ha ép a test, a lélek is ép marad. Az ép testet elsősorban a fizikai erőállapot javításával, a sporttal érhetjük el. A kisportolt testben a lélek is egészségesebben működik.

Azt gondolhatnánk, hogy az aktív sportolók az időigényes edzések miatt kevesebb időt tölthetnek tanulással, és ez a tanulmányi eredményük leromlásához vezethet. A gyakorlat azonban túlnyomó többségben nem ezt a feltevést igazolja.

A sportolók, akik jelentős sikereket érnek el sportágukban, rendre jó tanulók is. Tehát a két terület nagyon is összeegyeztethető, sőt kölcsönösen segítik egymást az előrehaladásban. Hogy miért van ez így, megint csak a címet ismételhettük, ép testben ép lélek.

A csúcspot mindenképpen azok képezik, akik a jó tanulás és kitűnő sportolói eredmények mellett, a különböző ágazatokban, így például zenében, nyelvtanulásban és egyebekben foglalkoznak. Természetesen a világnagyságok többsége, aktív pályafutása alatt, egy időre félbeszakítja tanulmányait. De annak befejezését követően többen az iskolapadban folytatják tovább, és többségük rendre sikeresen be is fejezi tanulmányait. Tehát a sportolás során nem szunnyad ki belőlük a tudás, csak egy időre átalakul.

A XX. század végén, a technikai és egyéb területek fejlődésével, a sportolók tudása, a világban való jártasságuk is megfelelő szintet ért el. Hol van már az az idő, amikor egy híres, de legalább is jó sportoló, írástudatlansága miatt képtelen volt aláírni a szerződését.

A tudás pedig előfeltétele a pályán való korrekt viselkedésnek, igaz, ez a feltevés az egyes párviadalokon igencsak sántít, de hát a pillanatnyi brutalitást nem a nem tudás, hanem az idegállapot felborzolódája okozza.

B.N.

Az egészségre figyelve

Az csak természetes, vagy annak tűnhet, hogy például egy általános iskola életéből az újság hasábjain megjelenik egy tanulmányi verseny, egy intézményt érintő, foglalkoztató tudósítás. Az viszont szokatlan, hogy egy írás az egészséges életmód megőrzését szolgáló általános testedzésről szóljon. Az már szinte fráziszerű közhely, hogy évről évre, nemzedékről nemzedékre romlik a fiatalok állóképessége, az is fráziszerű közhely, hogy Amerikában, aki mozogni tud az fut, kocog, egyszóval sportol, és ha tudjuk, hogy a világ ifjúsága fél szemmel Amerikára figyel, természetesen a magyar fiatalok is, akkor értetlenül állunk egy tény előtt; ezt a fajta minőségbeli életváltoztatást miért nem másoljuk le amerikai kollégáinkról.

Az eleki Általános Iskola Diák Sport Egyesület elnöki teendőit Hoffmann Ferenc tanár látja el, tőle érdeklődtünk a tanulók testnevelési órán felüli, kívüli sportéletéről. Hoffmann Ferenc egyebek mellett elmondta, hogy az iskola több mint 500 tanulója közül mintegy fele tagja a különböző sportszakköröknek, az érdeklődők a következő sportágak közül választhatnak: cselgáncs, aikidó, lányoknak kézilabda,

kosárlabda, lányoknak torna, labdarúgás, sí és úszás, ez utóbbi természetesen idény jelleggel. Ami a sízést illeti, az eleki tanulók immár 7 éve visszatérő vendégei a szlovákiai Rózsahegynek. Az idén február 27-e és március 6-a között esedékes ez a sítáborozás, emellett, igaz csak egy napos jelleggel, a romániai Aranyost is felkeresik az eleki síbarátok. Mint említettük közel 250 tanuló sportol rendszeresen az eleki Általános Iskolában. Ez az arány részben elégti ki a kívánalmakat. Fehér foltot jelentenek még az alsó tagozatosok, az ő aktivizálásukat tűzte ki célul a DSE. A közeljövőtől asztalitenisz, illetve a III. és IV. osztályos tanulóknak labdarúgószakkör beindítását tervezik.

A Diák Sport Egyesületet a települési önkormányzat, illetve maga az iskola támogatja. Egyelőre jelentéktelen részt vállalnak a vállalkozók. Tavaly két pályázatuk nyert pozitív elbírálást. Emellett a tanulók, érdeklődők tagsági díjat fizetnek, ez az alsó tagozatosoknak évi 300, a felsősöknek 400, az iskolán kívüli fiataloknak 600, míg a felnőtteknek 800 forintot jelent.

B.N.

Tornászverseny

Néhány évvel ezelőtt eredményes leány tornász szakosztály működött az Általános Iskolában. Az eredményességet mérlegelve leszögezhető, hogy az eleki tanulók nem csak a megyében, de az országos viadalokon is letették névjegyüket, és dobogós helyezéseket értek el. Ezt követően egyéb szervezési problémák miatt néhány éves szünet következett, most viszont az őszi iskolakezdekéskor Nagyné Nádor Gabriella tornaszakos tanárnő vezetésével ismét lányok gyakorolnak a tornaszereken. A tanárnő egyebek mellett elmondta, hogy már kisgyermek kora óta szívügyének tartja a tornász sportágot, és minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy egyrészt megszerettesse a tanulókkal, másrészt a tudását is át szeretné adni nekik. A közelmúltban 20 tornászlány részvételével sikeres házibajnokságot rendeztek. Látványos produkciók után a zsűri pontozása alapján a következő helyezési sorrend alakult ki:

Talaj: 1. Nagy Éva 8.a., 2. Gécz Ildikó 6.c. valamint Horváth Rita 7.c., 4. Berényi Zsuzsanna 5.b., 5. Rostás Anett 5.c., 6. Tóth Renáta 5.a.

Gerenda: 1. Nagy Éva 8.a., 2. Rádai Erika 6.b. valamint Gécz Ildikó 6.c., 4. Nagy Eliza 6.b., 5. Rostás Anett 5.c., Tanács Edina 5.c. valamint Tóth Renáta 5.a.

Szekrény: 1. Gécz Ildikó 6.c., 2. Nagy Éva 8.a., 3. Horváth Rita 7.c., 4. Oszlács Katalin 7.c., 5. Tóth Renáta 5.a., 6. András Bianka 5.c. valamint Rádai Erika 6.b.

Összesített pontszámok alapján: 1. Nagy Éva 8.a., 2. Gécz Ildikó 6.c., 3. Horváth Rita 7.c., 4. Rádai Erika 6.b., 5. Tóth Renáta 5.3., 6. Nagy Eliza 6.a.

A legjobb tornászlányok a Békéscsabán megrendezendő megyei rangú versenyen próbálják kamatoztatni képességeiket.

B.N.